

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT—FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

CLEVELAND 3, O., WEDNESDAY MORNING, DECEMBER 5, 1945

LETO XLVIII—VOL. XLVIII

Kongres je pripravljen na akcijo v stankah

predlog, da se prepreči vsak zastoj v industriji, je pripravljen za poslansko zbornico. Akcije se pričakuje v nekaj dneh; če predlog sprejeto, bo naglo poslan v senat.

Washington. — Apel predsednika Trumana na kongres, da bi se drastično postavilo za preprečitev nadaljnjih zastoj, je dobil ugoden odmev v kongresu. Pripravljen je že predložiti predlog. Vojaški odsek je včeraj študiral priporočila predsednika, da se s postavo prepreči zastoj v industriji. Predsednik je priporočal, naj kongres o tem odloči božičnimi prazniki.

Vojaki se je lam na

Beecher, ki ima na krogu ameriških vojakov, katekizma, je izgubila svoj avtomobil. Na krovu avtomobila, ki ga je imel Edmund Ivančič iz Clevelanda, je padel. Ladija je hite proti kraju, ladija brez moči na morju, da jo privlečejo pristanišče. Ladija je radiu klic za pomoč. Ladija ni za nevarnosti.

deli zdaj na ki jih ne bo opravljati

Washington, O. — A. J. Musselwhite, ki je izumil zavore avtomobila, ki jih ne bo treba popraviti in ki bodo popravili toliko časa, da bo avtomobil. Izum, da je že v dogovoru s firmama iz Clevelanda, ki bodo pomagali popraviti zavore, ki jih ne bo treba popraviti. Izum, da je že v dogovoru s firmama iz Clevelanda, ki bodo pomagali popraviti zavore, ki jih ne bo treba popraviti.

BODO MENDA IZVAJALI STAVKO

Washington, O. — A. J. Musselwhite, ki je izumil zavore avtomobila, ki jih ne bo treba popraviti in ki bodo popravili toliko časa, da bo avtomobil. Izum, da je že v dogovoru s firmama iz Clevelanda, ki bodo pomagali popraviti zavore, ki jih ne bo treba popraviti. Izum, da je že v dogovoru s firmama iz Clevelanda, ki bodo pomagali popraviti zavore, ki jih ne bo treba popraviti.

Zajčja taca ni srečna

Louisville, Ky. — William Humphrey, star 16 let, je pronašel, da zajčja taca ne prinaša sreče, kot nekateri trdijo, da jo. Zlasti ne, če je ta taca še na živem zajcu. On in tovariš sta hotela vjeti mladema dolgoletna, ki je pa po nerodnosti vstaknil svojo tačko v petelina pri fantovi puški. Peljan je bil v bolnišnico z 8 svinčnimi drobtinami. Da bo mero nesreče polna, se je fant spomnil, da je bil to 13. zajec, ki sta ga hotela s prijateljem pobasati v malo.

NOVI GROBOVI

John Perko

Kakor smo že včeraj poročali je umrl na domu hčere na Dock Road, North Madison, O., splošno poznani John Perko, po domače Glavičev Janez, v visoki starosti 79 let. Tukaj zapušča žalujočo soprogo Frances roj. Zajc, po domače Tekavčeva Franca, doma iz fare Krke in hčer Frances omož. Cincin, pastorko Mary omož. Gliha ter več vnukov in drugih sorodnikov.

Rojen je bil v vasi Kuzelovec, fara Zagradec-Fužine, kjer zapušča več sorodnikov. V Ameriko je došel leta 1887. Poročil se je leta 1893 in v januarju 1943 sta s ženo praznovala zlato poroko. Družina je prej dolgo let živela na 774 E. 156. St. Ranjki je bil član društva Najsv. Imena fare Marije Vnebovzete.

Pogreb bo v petek jutraj ob 8:45 iz Zeletovega pogrebnega zavoda na 152. cesti v cerkev Marije Vnebovzete ob 9:30 in potem na Kalvarijo. Naj počiva mirno v ameriški zemlji, preostalih naše sožalje.

Steve Strk

Včeraj jutraj je umrl Steve Strk, star 55 let, stanujoč na 1401 E. 39. St. pri Mrs. Mary Petrovič. Rojen je bil v selu Viduševac, odkoder je prišel v Ameriko pred 40 leti. Zapušča bratranca Blaža Strka na 91. cesti. Bil je član št. 99 HBZ. Pogreb bo v petek jutraj ob 10:15 iz Grdinovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Pavla na 40. cesti.

George Cyrus

Umrl je George (Michael) Cyrus, star 58 let, stanujoč na 3107 Payne Ave. Pogreb bo danes popoldne ob dve iz Grdinovega pogrebnega zavoda na Woodland pokopališču.

Grdošič Frank

Umrl je Frank Grdošič, star 70 let, stanujoč na 12818 St. Clair Ave. Rojen je bil v selu Javor na Hrvatskem. V Ameriki je bil 53 let in član št. 22 HBZ. Zapušča ženo Marto ter nečaka Michaela in Tomaža Grdošič. Pogreb bo v petek jutraj ob 9:30 iz Golubovega pogrebnega zavoda, 4703 Superior Ave. v cerkev sv. Pavla na 40. cesti in na Kalvarijo.

Thomas Juratovac

Sinoči je umrl Thomas Juratovac (Jeareck), stanujoč na 146. St. Pogreb ima v oskrbi Svetkov pogrebni zavod. Čas pogreba in drugo bo naznanjeno jutri.

Mary Glatch

Danes jutraj je umrla Mary Glatch, stanujoča na 789 Rudyard Rd. Pogreb ima v oskrbi Svetkov pogrebni zavod. Čas pogreba in drugo bomo naznanili jutri.

To so pa tisti izdajalci . . .

YUGOSLAVIA: These three refugees of Yugoslavia produce a faint smile—thanks to the United Nations Relief. They are wearing warm clothing contributed by the people of the United States. (Acme)

To so begunčki iz Jugoslavije, ki se potičejo v tujini, odvisni samo od pomoči dobrih src. Ti trije na sliki so v oblekah, ki so jih poslali dobri ljudje iz Amerike.

Za te in take mi zbiramo odpomoč pri naših dobrih ljudeh. In te imajo najbrže v mislih dopisniki v Enakopravnosti, Glasu SDZ in v Zarji, glasilu Slovenske ženske zveze, ki jih zmerjajo z izdajalci in kvizlingi in ki rotni jo proti njim, češ, da niso vredni naše pomoči. Ali je mogoče, da bi bilo kakšno srce (zlasti pa žensko) tako zakrknjeno, da bi odrekalo takim revčkom tiste milodare? Ali se more dobiti človek, ki bi take ubožčke mogel imenovati — izdajalce in kvizlinge? Žalibog, celo med ameriški Slovenci imamo take ljudi, pa še ki se štejejo med prosvitljence . . .

Gornjo sliko je prinesel clevelandski dnevnik "The Cleveland Press."

Nocoj pridite vsi gledat zanimiv program v S. N. D. na St. Clair Ave.

Nocoj ob 7:15 bo v SND na St. Clair Ave. zelo zanimiv program pod avspicij divizije, ki prodaja obveznice zmage v 8. vladnem pošljilu. Nastopili bodo razni umetniki kot čarovnik John J. Grdina, učenke Vivien plesne šole, kvartet Glasbene matice, na harmoniko Joseph Milavec, na klavir Henry Paulin ter Pete Srnicev orkester.

Anton Grdina bo pa pokazal razne zanimive slike, kot lanski

požar pri East Ohio Gas Co. in razne iz vojne.

Prišel bo tudi župan Tom Burke, ki bo imel nagovor z ozirom na prodajo obveznic zmage. Razdeljenih bo za \$1,000 nagrad med one, ki so prodali največ vladnih bondov.

Vsak je prijazen vabljen, ker ne bo nobene vstopnine. Program bodo začeli točno ob 7:15 zvečer v avditoriju.

Novo zdravilo proti flu pride

New York. — Javnost bo dobila enkrat v februarju novo zdravilo proti raznim vrstam prehlajenja. Zdravilo je iznašel vojaški laboratorij in se ga zdaj uspešno uporablja v armadi.

Požar je uničil vso je- klarsko delavnico

Bethlehem, Pa. — Požar je izbruhnil v delavnici Bethlehem Steel Co. ter jo vso uničil. Škoda znaša nad \$2,000,000.

NAJNOVEJŠE VESTI

WASHINGTON — Senat je z 65 proti 7 glasovom sprejel predlog, da so Zed. države članica organizacije združenih narodov.

WASHINGTON — Poljedelski urad naznanja, da je dovolj sladkorja na rokah, da ostane racioniranje za 1. četrtletje 1946 v sedanji meri. Ne bo ga pa še kmalu dovolj, da bi se ga vzelo iz racioniranja.

CLEVELAND — White Motor Co. naznanja, da bo potrošila v prihodnjih 18 mesecih ob \$9,000,000 za večjo tovarno, stroje in opremo. Na knjigah ima naročil za več kot \$14,000,000 samo za buse.

Guverner Lausche zdaj urgira, da se zida samo hiše

Columbus, O. — Ohijski guverner Frank J. Lausche je stopil energično na noge, da se od pomore v pomanjkanju stanovanj, ki je tako akutno v državi. Guverner je pozval oba ohijska senatorja in kongresnika at-large Benderja, naj pomagajo, da se omeji vse druge zgradbe v tem času in da naj se zida samo stanovanjske hiše. Dalje se bo obrnil na armado in mornarico, da takoj dasta na razpolago gradbeni industriji ves material, ki ga imata na razpolago. Apeliral bo na vse prebivalstvo v državi, naj odstopi vrnilišim veteranom sobe, če jih imajo prazne v svojih hišah.

V izpeljavo tega nujnega načrta je imel guverner Lausche dolgo posvetovanje z zastopniki delavskih unij ter gradbenikov in industrije, ki ima na rokah gradbeni material. Vsi se se strinjai z njim.

Zlasti je guverner poudarjal, da je v tem času pomanjkanja stanovanj grdo, če zidamo pivnice in olepšavamo razne stavbe, ko so veterani brez potrebne strehe.

ROOSEVELT JE SVARIL PRED VOJNO

Že 26. novembra 1941 je svaril Filipine na vojno nevarnost.

Washington. — Kongresni preiskovalni odsek je včeraj slišal, da je predsednik Roosevelt že na 26. nov. 1941 posvaril komisarja Filipinov, Francis Sayre-ja, da zna prihodnja poteza Japoncev privedi do vojne med Zed. državami in Japonsko.

Enajst dni pred napadom na Pearl Harbor je Roosevelt obvestil filipinskega komisarja, da še ni gotovo, kam bo Japonska udarila s svojo silo, ki jo zbira. Dodal pa je, da bodo Japonci, kot vse kaže, udarili na Thailand.

Vzpričo tega je predsednik izjavil: "Smatram za možnost, da bo ta prihodnji japonski napad povzročil sovražnosti med Zed. državami in Japonsko."

Mr. Roosevelt je takrat poudarjal, da Japonci močno množijo svoje garnizije na pacifičnih otokih, kar vse znači, da se pripravljajo v teh krajih proti morebitnemu napadu od strani ameriške bojne sile.

General Sherman Miles je pa izpovedal pred odsekom, da je bilo na konferenci generalnega štaba sklenjeno, da se takoj posvari ameriške baze na Filipinih, Havajih, v Panami in na zapadnem obrežju o napetem položaju na Pacifiku in da se Japonci pripravljajo na nek napad. Toda preiskava tega odseka je že prej dognala, da je do bil Pearl Harbor svarilo šele tri ure po napadu Japoncev.

Unija uslužbencev pri ulični železnici tukaj vpraša za 18c in pol

Uradniki unije uslužbencev pri clevelandski ulični železnici, katerih je do 4,300, so vprašali vodstvo te mestne naprave za povišek 18 centov in pol na uro in pa 40-urni delovni teden. Predsednik unije, Thomas Meaney, je izjavil, da bo unija z vso odočnostjo stala za svojo zahtevo.

V avgustu lanskega leta, ko je unija grozila s stavko, so dobili sprevidniki, operatorji in motormani 2 centa in pol več na uro, kakor je to priporočal vladni posredovalni odbor.

Unija zahteva plačo za čas in pol za vse ure dela nad 40 ur. Zahteva tudi, da dobe vsi uslužbenci, ki so na mesečni plači pri podjetju, sorazmeren priboljšek. Vodstvo mestne ulične železnice ni še odgovorilo na zahtevo unije.

JAPONSKI OFICIR BO VISEL RADI LJUDOŽRSTVA

Sydney. — Avstralska vojaška sodnija je obsodila v smrt na večalnih nekega japonskega častnika, ki je jedel meso nekega avstralskega vojaka. Nek drug oficir je bil pa spoznan krivim, da je ukazal z bajoneti prebadati nekega avstralskega letalca na otoku Talaud. Izgovarjal se je, da je izvrševal povelje višjih. Poročnik Tazak je bil pa oni, ki je jedel meso avstralskega vojaka, ki je bil ubit v boju 19. julija.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Manj koles—

V Washingtonu so določili za clevelandске avtomobiliste za december 60,293 avtnih koles, do čim so jih dobili v novembru 66,204. Za vso deželo je kvota avtnih koles za december 2,500,000.

Spoznala je roparja—

Policija misli, da ima pod ključem prave roparje, ki so odnesli iz stanovanja gostilničarja Križmana \$23,500. Marie Kelhar, sestra Mrs. Križman, ki so ji roparji grozili s samokresi, je enega spoznala na policiji. Eden izmed osumljenjev, star 32 let, je brat nekega clevelandskega policista.

Stassen bo v mestu—

Bivši minnesotski guverner Harold Stassen bo 23. februarja v Clevelandu. Govoril bo v City klubu. Da ga bo prišlo lahko poslušat več ljudi bo imel govor v plesni dvorani hotela Statler.

Prezmem gostilne—

Albina (Opaskar) Richter in Mary C. Slapar sta prevzeli Victory Tavern na 513 E. 152. St., vogal Hale Ave. Rojakom podjetje je toplo priporočamo.

V novih rokah—

Poznani Frances Novak in Marie Oražem sta prevzeli znano Makovočovo slaščičarno v S. N. D. na St. Clair Ave. Prav toplo se priporočata starim in novim odjemalcem.

Lepe razglednice—

Krasne božične razglednice v veliki izbiri dobite v Novakovi prodajalni, 6122 St. Clair Ave.

Pakete je prejel—

Mrs. Maymie Marin, 1160 Norwood Rd. je prejela kabelsko poročilo od svojega soproga Stanleja iz Jugoslavije, da je prejel oba paketa, ki mu jih je poslala. Tudi pismo je že prejel, ki ga je pisala 4. nov.

Napravite trdnjše—

Father Baznik, ki je vojaški kurat v ameriški armadi, zdaj stacioniran na Goriškem, piše, da je prejel nekaj paketov v tako slabem stanju, da se sploh ni moglo razvideti kdo ji je poslal in komu. Kdor namerava poslati kak paket, naj ga zelo trdno preveže z močno vrvico, trdno prilepi naslov, a znotraj v pošiljko naj kam prilepi še en naslov, komu je paket namenjen. To je za slučaj, če se naslov zunanaj raztrga, zmoli, ali odlepi.

Prejeli so pošiljke—

Kollander je včeraj prejel drugi kabel iz Ljubljane in sicer sledeče vsebine: Prejela zavitek od Birk, se mu zahvalim. Rojina prejeli tri zavitke, Rozman prejeli tri zavitke, pismo in denar. Zopet je dospelo več tisoč zavitkov, carina 27 dinarjev od zavitka. Znamk še nisem poslala. Pozdrave!—Amalija Rus.

Šesta obletnica—

V četrtek ob 6:30 bo darovana v cerkvi sv. Vida maša za pokojno Frances Russ v spomin 6. obletnice njene smrti.

Vest iz domovine—

Ana Jenc iz 1124 E. 71. St., je prejela pismo iz stare domovine, v katerem želijo sorodniki zvedeti za Martina Kapš. Če sam to bere, ali če kdo drug ve za njegov naslov, naj sporoči na gornji naslov. Pismo je od njegovega očeta.

SLOVENSKI BEGUNCI VAS
PROSIO POMOCI

Pisana mati

SPISAL J. F. MALOGRAJSKI

Kaj, prijatelj, pojdi z
Srbijo! Saj si vedno
bi rad videl, kako mi
živimo. Zda se ti nu-
ga prilika v to. Moj
veliko trgovino in za
ki zna toliko jezikov
dobi v trgovini kma-
reosto. Ostanes pri nas
ti ljubi; ako dobiš kaj
pa greš zopet!"

so se bile ob do-
lici temne msli kma-
reile in vesel je segel
prijatelju v roko.

prisel na daljnji jug.
ee je bil prijazen, ali
precej varčen mož.
rejel Franceta na si-
pridnostjo odškoduje. In tako
kake plače mu ni
Toda France je bil
zadovoljen. Zvesto
svojo službo in ve-
na to, da je bil nje-
podar zadovoljen z
el je to tem raje, ker
kadar ni dal občutiti,
posodaj sin in ker
bi bil oče sinu za-
na se je bil privadil
novim razmeram in
ni imel, ga tudi do-
ni mučilo. Pač se je
milil še očetovega pi-
vedno so ga bolele be-
stale v njem, ali v
vsakokrat hitro poza-
to.

je bilo že poteklo.
je bil še vedno na
estu. Včasih, zlasti
li, kakor o Božiču in
se je dogodilo, da
milil svoje rojstne-
spomnil svoje doma-
ni takih prilikah si je
bi imel koga doma,
mogel pisati, mogel
se malo z njim. To-
ni imel. Z bratom
je hodil v mesto v šo-
la dobra. In očetu?
je opominjalo, da naj
da ni piše, ali tedaj
venelo vselej naspro-

da mi nikdar več ne
ve oči!" In opustil je
potem pa pozabil na
je bilo poteklo, ko
gospodar umrl. Ivo
se zdej prav izkazal
ko je bil nastopil
delščino ter prevzel
po njem. Stopil je
Franceta in mu rekel:

kar si pri nas, sem
tvoje vestno delova-
je bil sicer dober
ni imel tistega pre-
bi bil vedel primer-
tvoje delo. Jaz pa ni-

sem hotel siliti vanj, da bi ne
bil spraval kakega nesoglasja
med vaju. Zda pa je prišel
čas, da se ti izkažem hvaležne-
ga za tvoj trud, kajti naposled
si se trudil tudi zame. Jaz ni-
mam tistih zmožnosti kot ti,
pa tudi ne potrebnega veselja
za trgovino. Bodi od danes da-
lje moj trgovinski sodrug! Jaz
dam denar, ti boš trgovino vo-
dil, dobiček pa si bova delila."

Odslej si je France še bolj
prizadeval pri trgovini in še
bolj se je trudil. Ni mu bilo to-
liko zase, kot za svojega pri-
jatelja. Dosti je bilo, kar mu
je bil odstopil in v dolžnost si
je štel, da ga za to s svojo
pridnostjo odškoduje. In tako
je imel zdej še manj časa, mi-
sliti na dom. Šele po letih, ko
je začelo njegovo premoženje
naraščati in se je moral čisto
vprašati, čemu mu bo imetje,
mu je prišla na misel zopet o
očetova hiša. In tedaj je bilo
tudi že njegovo srce mehkejšo.
Sedaj mu je večkrat zahrepe-
nelo po ljubi domači vasi, po
vsem, kar mu je bilo v mladih
letih ljubo in drago. Ali zdej
so bile druge ovire. Kot vodi-
telj tako velike trgovine, ni mo-
gel za dalje časa vstran. Bil
je priklenjen na svoj poklic,
kajti Ivo, ki je bil že itak pre-
možen dovolj, se je osebo
čim dalje manj brugal za tr-
govino. Pa nekoliko trme je
bilo tudi še vedno pri tem, da
je odlašal, da se je obotavljal,
ustreči željam svojega srca.
"Pojdem domov," je rekel včas-
ih sam pri sebi, "ali ne prej,
da bom mogel pošteno nastopi-
ti, da bom mogel pokazati oče-
tu in vsemu svetu, da sem bil
nekaj vreden v svojem življe-
nju!"

In z nekim veseljem je od-
šel množiti svoje premoženje.
Večkrat je sanjari o tem, ka-
ko se naseli doma, kako si sezi-
da lepo domovanje in v kako
zadostje mu bo, ko oče izpre-
vidi, da mu je delal krivico. Po-
polnoma odpustiti mu še vedno
ni mogel. A naposled je pre-
magala ona ljubezen, ki je vep-
ljena v srce vsakemu otroku
do starišev, naposled je prema-
galo ono hrepenenje do doma-
čega podnebja, ki ostane vsake-
mu človeku do smrtne ure. U-
stavljati se ni mogel več. Od-
pravil se je in nastopil pot pro-
ti domu.

Z utripajočim srcem se je
blizal svoji domači vasi, hoteč
iskreno objeti svojega starega
očeta, hoteč podati desnico svo-
jemu bratu, obema ponuditi pa
svojo pomoč. A prišel je — pre-
pozno!

Zgodba domobranca, ki je ušel partizanom z morišča

Po celjskih ulicah in na daljni
poti so počenjali z nami nepo-
pisne grozovitosti. Nikamor
nismo prišli naprej. Kadar se
je komandantom, ki so jezdili
na konjih, zazdelo, smo se mo-
rali vreti na tla ali poklekni-
ti na komando vpiti: "Mi smo
škofski zaupniki, mi smo slo-
venski izdajalci, mi smo morili
slovenske žene, mi smo poži-
galci, itd." Če so zapazili, da
kdo ni vpil, so začeli streljati
s strojnimi. Sam sem videl,
kako je bilo pri tem več ubitih.
Ves čas so nas psovali in tulili
nad nami: "bele svinje, bele
k... izdajalci" itd. Ljudje,
ki so to gledali, so se zgrajali
in nekateri jokali. Bilo je ne-
kaj železničarjev, ki so nas
zasmehovali. Bili smo ta dan
že štiri dni brez hrane. Bili
smo komaj še podobni člove-
kemu bitju. Vršili smo, kar
so nam ukazali, s strašno du-
ševno muko. Vedeli smo, da so
med partizani strašne propali-
ce, ki so zmoglo vsake hudobi-
je. Zato smo se tudi borili pro-
ti njim in hoteli svojo domovi-
no pred njimi rešiti. Nikoli pa
nisem mislil, da more človek
človeka tako mučiti. Spomnil
sem se, ko sem gledal te po-
divjane partizane, živo na tiste
jude, ki so vlekli Kristusa, da
so ga križali. Zdelo se mi je,
da bi morali na križevem potu
odslej slikati naše partizane
namesto tistih judov. Tudi to
sem občutil, da smo imeli res-
prav, ko smo se borili proti tem
živalskim tipom. Gorje naši
domovini, če bi ji taki ljudje
dolgo viseli za vratom.

Ta križev pot so z nami hodi-
li ves čas tudi civilisti z žen-
skami in otroki. Ti so bili pre-
je z nami vred nagnjeni v va-
gonih, v Celju pa so šli v spre-
vodu zdej in so morali ravno
tako kričati kot mi. Bili so vmes
tudi prav majhni otroci. Šele
v taborišču v Teharjih so civi-
liste ločili od vojakov in jih da-
li v barake, medtem ko smo mi
ostali na prostem.

Najprej so nas v Teharjih
spet vse pretepli. Bili smo kr-
vavi, podpluti, obvezani z raz-
nimi capami. Takoj, ko smo
prišli na novi prostor, se je zo-
pet začelo ropanje. Nekateri
so še imeli denar in so jim tega
pobrli. Če so pri komu videli
še kako dobro obutev, so mu to
pobrli. Drugo jutro smo kon-
čno prišli do pijače. Smeli smo
uporabiti vodo iz vodovoda. O-
poldne so nam prinesli nekaj
gorkega. Bilo je malo kuhane-
ga pesinega perja. To je bila
tudi vsa hrana prihodnje dni.
Civilisti so to hrano za prašiče
dobivali dvakrat na dan in še
nekaj kruha. Mi s civilisti ni-
smo smeli govoriti. Naslednji
dan nas niso več pretepali, pač
pa spet popisali in razdelili na
tri skupine. V skupini A so
bili fantje izpod 18 let. V sku-
pini B oni, ki so bili pri domo-
brancih manj kot pol leta. V
skupini C pa smo bili vsi ostali.

V taborišču je bil že tudi prej-
šnji transport, ki se mu je go-
dilo prav tako kot nam. Zlasti
od Celja do taborišča je šel
skoz isti križev pot. Naslednje
dni so prihajali še drugi, tako
da nas je bilo v taborišču ka-
lih 7000. Najprej so nam pra-
vili, da nas bodo poslali v do-
mače kraje, kjer nas bodo sodi-
la neka ljudska partizanska so-
dišča. Toda že 1. julija zvečer
ob 9. uri so začeli voziti avto-
mobili ljudi ven in jih vozili
do 4 zjutraj. To se je ponav-
ljalo potem vsako noč do 5. ju-
lija, ko sem prišel na vrsto jaz.

Vozili so tiste, ki so bili v sku-
pini C, h kateri nas je pripa-
dala ogromna večina. Če je
kdo teh imel v taborišču svoje
civiliste, se tudi pri odvozu v
smrt ni smel od njih posloviti.

Sedem dni smo tako ležali
na prostem tam pri Teharjih.
Vročina je bila neznošna in
sence nobene. Bili smo tako
zdelani, da smo komaj še misli-
li. Ko so nas gnali v smrt, se
je zdelo, da je to neko odreše-
nje iz neznošnega trpljenja.
Čudili smo se, koliko človek
zdrži. Sestrđani, da nismo
nogli več stati pokoncu, vsi
pretepeni in ranjeni, na vro-
čem soncu! Čudili smo se tu-
li, kako more biti človek tako
živjaški kot ti partizani. Kje
se jemlje taka hudobija in ta-
to sovraštvo? Premišljevali
smo, kako smo brali v povestih
o divjih Tatarih in njih umet-
nosti, kako ljudi mučiti. Ali
so se naši partizani učili pri
teh tatarskih zverinah? Ali
so šli v šolo k Hitlerju in nje-
govemu Gestapu? Mnogo stva-
ri, ki smo prej čitali o muče-
njih pri Nemcih, smo sedaj o-

Gornja slika nam pred-
stavlja novega newyorškega
župana in to je William
O'Dwyer, star 55 let in bo
nastopil svoj urad 1. janu-
arja 1946. Rojen je bil v
okraju Mayo na Irskem. Bil
je najprej grocerijski de-
lavec, pomočnik pri zidar-
jih, policaj, potem okrajni
pravniki in končno v seda-
nji vojni brigadni general.
Graduiral je Fordham od-
vetniške šole, kamor je po-
hajal ob večerih, ko je bil
v policijski službi. Po poli-
tičnem prepričanju je de-
mokrat.

kušali od lastnih rojakov. Pre-
den nadaljujem, naj pripom-
nim, da sem jaz v vsem tem
trpljenju naletel samo na ene-
ga partizana, ki je imel z nami
usmiljenje. Bil je to neki se-
demnajst letni fant v taboriš-
ču pri Teharjih. Ta nam je
rekel: "Fantje, molite, da re-
šite nas in sami sebe."

Ona dva oficirja, ki sta se v
Celju javila in nekaj drugih so
zaprl v taborišču v poseben
bunker. Med temi je bil tudi
naš vojaški duhovnik Franc
Kunstelj. Ti so bili še bolj
mučeni kot mi ostali. V tem
bunkerju je bilo precej Rovt-
arjev in Šentjoščanov.

Pot na morišče

Prva partija na smrt obsoje-
nih je štela štiri avtomobile.
Ti so zapustili taborišče 1. ju-
lija zvečer. Ker niso bili zve-
zani, so razorožili stražarje in
ušli. To sem kasneje zvedel od
nekega oficirja, ki je tudi ušel.
Ostale so potem zvezali z žico
in jih pometali na avto kot dr-
va, enega na drugega. Iz tabo-
rišča so nadenkrat peljali po 10
ljudi, da so jih lahko zastra-
žili. Zunaj so jih pa potem
zvezali po dva in dva skupaj.
Odpeljali so jih potem čez Ce-
lje, Zidan most, nato v neko
grapo na desno med gozdove.

Jaz sem bil obsojen, da grem
na morišče 5. julija. V resnici
nas niso nič sodili. Tudi tega
nam niso rekli, da nas vlečejo
na morišče. Delali so z nami
kot mesar z ovci. Na av-
to, s katerim so mene peljali
na morišče, nas je bilo nameta-
nih kakih 50 mož, med njimi
kakih 20 mojih rovtarskih ro-
jakov. Kje je ravno bilo to
morišče, ne morem natančno
povedati. Po mojih vtisih je
trajala ta vožnja približno eno
uro. Vsekakor je bilo to ne-
kje v okolici rudarskih revirjev
trboveljske družbe, neke pri
Hrastniku ali pri Trbovljah.

Torej v okolici najbolj komu-
nističnih krajev. Pripeljali so
nas v neko grapo. Dva titova
sta skočila na avto ter nas bolj
z gorjačami kot pa z rokami
spehala doli, da smo popadali
po tleh. Ob avtomobilu pa so
že čakali drugi partizani s sve-
tilkami v rokah. V drugi roki
pa je vsak imel gorjačo ali ka-
ko drugo tako stvar. Začelo
se je spet pretepanje do krvi.
V bližini smo opazili kup čev-
ljev. Takoj sem se zavedel, da
so to čevlji pomorjenih domo-
brancev, v kolikor so še kate-
remu ostali. Res so nas nato
slekli, da nam je ostalo samo
nekaj spodnje obleke. Po deset
so nas nato vodili bode-
se in na pol nage na neki hrib.
Mislim, da smo se vlekli tja
kake pol ure. Že med potjo
smo slišali streljanje. Na vrhu
hriba so nas postavili pred ne-
ko jamo po dva in dva, vsako
dvojico razvezali in takoj u-
strelili. Jaz sem bil samo ob-
streljen — brazda na obrazu
se mi še pozna — toda nezave-
sten sem se tudi jaz zvrnil v
jamo. Po vsej verjetnosti pa
sem se moral kmalu zbuditi iz
nezvesti, ker sem ležal še na
vrhu drugih mrličev in ranje-

nec. Mislim, da je to moralo
biti okrog ene ponoči. Strelja-
nje je potem trajalo še do svi-
ta in za menoj jih je padlo v
jamo po moji sodbi še najmanj
200. Koliko jih je ležalo pod
menoj, ne morem niti približno
reči. Mnogi so padli v jamo
težko ranjeni in so kar prosili
v tej zmedenosti za smrti
strel. Toda partizani so odgo-
varjali z roganjem: "Boš že
crknila, svinja bela" in podobno.
Vsi ti ranjenci so izkrva-
vel v kolikor morem jaz sodi-
ti, se razen mene takrat ni nih-
če rešil. Le po hribu gori je
pribražal eden, ki jim je ušel.
Partizani so ga zasledovali in
streljali za njim, tako da je
malo verjetno, da bi bil ušel.
V jami sem se dokopal proti
vrhu, da me ne bi trupla mrt-
vih tovarišev zadušila, toda čis-
to na vrh si nisem upal, ker
sem le še pričakoval strelav
jamo. In res, ko je bilo od
dnevnem svitu streljanje dvo-
jic končano, so partizani spu-
stili v jamo še tri rafale iz br-
zostrelk. Nato so odšli. Jame
niso še zasuli.

Čeprav sem se iz jame izko-
pal že pri dnevnem svetlobi, ne
morem reči, kakšna je bila ta
jama. Obdajala me je taka
groza, da si jame nisem ohran-
nil v spominu toliko, da bi jo
mogel popisati. Vendar bi re-
kel, da to ni bilo naravno brez-
no, ampak kakorkoli izkopana
"jama".

Ko sem prišel iz jame, sem
se malo razgledal krog sebe in
se nato po vseh štirih splazil
navzdol na neko ravnicco, kjer
sem obiral borovnice. Drugi
dan sem krenil proti zahodu po
hribih severno od Save. Hranil
sem se z jagodami in borovni-
cami in ves ta čas poleg te hr-
ne zavil le še štiri kose kruha.
Ko sem v začetku te poti vpra-
šal v neki hiši za kruh, mi ga
je sicer žena dala, toda takoj
je prišel neki partizan in me
hotel aretirati. Jaz sem po-
begnil, oni pa je oddal za me-
noj štiri strele. Zato si tudi ni-
sem upal več približati kaki hi-
ši. Ker sem hodil napol nag
sem tudi takoj povsod vzbujal
pozornost. Štirikrat sem
bil na tem, da me zajamejo,
pa sem vselej srečno ušel. Zdel
sem se sam sebi kot divja zver,
ki jo lovci preganjajo. Nekaj-
krat sem skušal priti čez Savo,
pa sem vselej zapazil parti-
zansko patrolo. Ne vem, če je
bilo še več takih beguncev kot
jaz, videl pa sem, da so imeli
prehode zelo zastražene in da
so bili silno pazljivi. Če me je
le kak otrok videl in sem vzbudil
svojo čudno podobo po-
zornost, že je bila kmalu v bli-
žini kaka patrolja. Končno
sem tvegal prekoračenje Save
čez brv pod Šmarno goro. Stra-
žar je sicer oddal za menoj ne-
kaj strelav, toda že prepozno.
Bilo je ponoči in ni bil dovolj
pozoren. Do jutra sem potem
prišel čez hribe do Drenovega
griča. Naslednjo noč so stre-
ljali zadnjikrat name v bližini
Stare Vrhlike. Rešil sem se ta-
ko, da sem se vrgel na tla in
ležal nepremično, dokler so
streljali, potem pa sem se
splazil po tleh proč v zavetje
gozda. Čez Koren in Zaplano
sem končno prišel v bližino do-
mačih Rovt. Prišel sem v zve-
zo z domačini. Ti so me pre-
skrbeli spet z dostojno obleko.
Dobil sem spet pošteno hrano.
Trajalo je nekaj časa, da sem
spet prišel k sebi. Na Medved-
jem brdu pri Rovtah, kjer sem
se skrival, sem našel Pavleta
Cvetka in Antona Cigaleta, ki
sta se tudi skrivala. Če tudi
je v Rovtah samo šest ljudi,
ki drže s partizani, so nas le
izvohali in smo morali spet be-
žati. Izbrali smo pot čez Čr-
ni vrh in skozi Trnovski gozd
do Gorice. Na tej poti smo sa-
mo enkrat zadeli na partizan-
sko patrolo, pa smo se ji sre-
čno izognili. Iz Gorice nas je
pot pripeljala čez Videm v tu-
kajšnje taborišče.

DELO DOBIJO

Delajte v
MODERNEM POSLOPJU
THE TELEPHONE
COMPANY

potrebuje ženske za
hišno znaženje
poslopij v mestu

Stalno delo — dobra plača
Poln ali delni čas
6 večerov v tednu
od 5:10 zv. do 1:40 zj.

Zglasite se v
Employment Office
700 Prospect Ave. soba 901
od 8 zj. do 5 pop. vsak dan
razen v nedeljo

**THE OHIO BELL
TELEPHONE CO.**

Išče se karpenterje
Stalno delo. Dobra plača. Ko-
ar zanima, naj se zgasi na
60 E. 185. St. (x)

Ženske
iskušene operatorice
na stroju
Favorite Knitting Mills
6300 Euclid Ave. (284)

MALI OGLASI

Furnezil

Popravljamo vsake vrste
Resetting \$15, čiščenje \$5
Termoset kontrola
Lahka mesečna odplačila
Chester Heating Co.
Govorimo slovensko
1193 Addison Rd.
ENDICOTT 0487 (x)

Posestvo naprodaj

Kdor hoče svoj denar dobro
investirati, naj kupi ta tri po-
sestva: 6121, 6123 in 6125 St.
Clair Ave. Za informacije po-
kličite MA 6530. (x)

Kupim peč

Kupim peč na plin za gretje;
mora biti še precej v dobrem
stanju. Kdor jo proda naj po-
kliče EX 3748 pred 6 uro zve-
čer. (284)

Soba se odda

Odda se opremljena soba po-
štenemu dekletu. Vprašajte na
1119 Addison Rd., zgorej. (283)

Pohištvo naprodaj

Posstvo za sprejemno sobo in
preproga, Reliable kuhinjska
peč; po jako zmerni ceni. Zgla-
site se na 1156 E. 63. St. Mrs.
Berg, tel. EX 2331. (283)

Hiša naprodaj

Proda se hiša 6 sob za eno
družino, 5 let stara, v izvrstnem
stanju. Nahaja se na 174. ce-
sti, med boulevardom in Grove-
wood. Kupec mora preskrbeti
stanovanje za sedanega lastni-
ka. Za več informacij pokličite
EX 0265. (285)

Soba v najem

V najem se odda opremljena
soba za starejšega moškega.
Zglasite se na 13817 Diana Ave.
(285)

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokli-
čete vsak čas, podnevi ali po-
noči. Delo garantirano in
hitra postrežba. Obrnite se
z vsem zaupanjem na vašega
starega znanca

JOHN OBLAKA

1146 E. 61st St.
HE 2730.

Seemed So Far Away

By Donahay

Pralnik za vse potrebe. — Težka križarka Augusta je bila prva, izmed 12 križark
na Atlantiku, poslana za prevažanje čet. Pralni stroj na tej križarki služi v dvojno svr-
ho — za pranje perila in za kopalno banjo, kot nam kaže gornja slika.

KRALJICA DAGMAR

ZGODOVINSKI ROMAN

"V Ringstedtu si, pri svoji najzvestejši prijateljici... Jitruška!"

"Kako ti povrnem... kako, ti zlato srce? — Ti vračaš moji glavi zavest, mrtvo življenje obujaš v novo... Niti misli si ne moreš, kako sem bila nesrečna... Samo če se on ne obrne od mene... Bila sem v groznem razporu... A toliko se vendar spominjam, da je v meni zmaga ljubega... Potem so mojo dušo objele megle, strašne megle, katere je mogel prepediti samo svit tvojih oči."

"Vse" pusti meni, Jitruška — vse! — Med tem si odpoči. Tega ti je treba v najvišji meri... Ko okrevaš, se šele o vsem pomeniva natančneje."

V kraljevsko sobo se je naenkrat začul slavnosten šum, kakor če se vrača zmagovita vojska.

Dagmar je bila sama s kraljevičem... Kraljičine oči so se lesketale v žarkih najblajše duševne sreče.

Grozna bolezen se Jitruški gotovo več ne vrne. Treba ji bo samo miru. In tega bo v kraljevskem gradu imela.

Kraljica je s sinčkom pri-

stopila k oknu. Toda komaj je pogledala doli na dvor, je prihitel v njeno sobo soprog z besedami: "Sovražnik je poražen na vseh straneh. Naši se vračajo s slavo ovenčani... Ali slišiš, Draguška? Ukazal sem zvoniti z vsemi zvonovi. Pojdemo jim naproti. Pozdravimo jih."

"In naše izgube?"

Kralj je prišel lnekoliko v zadregu.

"Na vse morava biti pripravljena, draga moja."

Dagmar je pogledala soproga z vprašajočim pogledom.

"K vsaki radosti Draguška, je primešano nekoliko bridkosti!"

"Govori jasneje... prosim te... Valdemar."

"Ne straši se, Draguška."

"Sem tvoja žena. Saj me vendar poznaš?"

"Naša zmaga je razun drugih veljala eno predragoceno življenje... ljubljeno od tebe... cenjeno od mene."

"Oče Dobrogost?"

Kraljica je samo zašepetala.

"Hotel sem te pripraviti na nesrečno poročilo, a sama si uganila. Toda pojdiva že... pojdiva. Že je videti prve vrste."

Dagmar je imela oči polne solz; ni se mogla premagati.

Tako je to človeško življenje; pred trenutkom so ji še svetili iz oči žarki največje sreče, ker je iz duše drage prijateljice pregnala blaznost; in za nekaj trenutkov samo solze.

Kraljica si jih ni otirala.

Valdemar se je pritisnil k materi; slutil je, komu veljajo njene solze. Otiral si je lica z njenim svilenim krilom.

"Moja kraljevska zahvala, gospod Strange, in vi vsi moji zvesti... sprejmite mojo neskončno zahvalo... Danska slava se je raznesla že na vse strani sveta. Vaša hrabrost jo je ustanovila, vaša hrabrost jo vtrjuje, da ostane trdna dolge veke!"

"Če se že kralj kom uzahvaljuje, naj dovoli, da povem, komu gre prva zahvala in čegava je največja zasluga."

Gospod Strange se je oziral okoli, njegovo oko je nekoga iskalo, toda zastonj.

Tuji vitez v temni opravi je izginil... Zgubil se je baje pred mestom.

"Velike usluge, svitli kralj, ti je izkazal tuji vitez v temnem jeklenem oklepu... Vendar se je ognil tvojemu kraljevskemu priznanju."

"Že pred leti sem ga enkrat videl... Katerega naroda je?"

"Ne smem povedat, jasni gospod..."

"Res bi mu nerad ostal dolžnik. Vendar se mi mogoče kdaj ponudi prilika, da mu izkažem hvaležnost!"

"In oče Dobrogost!"

Kraljica se ni mogla več premagovati, da bi ne vprašala po svojem dragem odgojitelju.

"Bog mu daj večni mir in večna luč naj mu sveti."

"Amen!" je zašepetalo tisoč ustnic, ko je gospod Strange končal.

"Izmed vseh najnesrečnejši je knez Niklotovič Estrichson."

"Niklotovič Estrichson? — In kje je?"

"Kar najprej pride, da položi dedščino po svojem dedu k stopnicam tvojega prestola!"

"In zakaj? Cena naše zmage je velika — prevelika!"

"Njegova soproga je od vohencev zakleta v morskno ženo!"

"Je že zdrava. Treba ji je samo miru. Zgoraj v gradu je,

Niti časa nisem imela, da bi ti bila to povedala, soprog moj!"

"Da je ozdravljena? In morske žene?"

"Saj jo boš videl, gospod Strange!"

"Kako bode gospod Estrichson radostno iznenaden. Svitla gospa, kaj si že vse storila? Kaj so naše zmage proti tvojim? Premagala si kugo, morskno ženo imaš v svoji moči in koga še napraviš svojim sužnjem?"

Gospod Strange se je pred kraljico kar najglobljeje priklonil. Bil je vzor pravega viteza.

"Še druga novica te čaka, soprog moj. To ti povem šele v gradu."

Nato se je pomikala vsa vojska mimo kralja in kraljice, ki sta imela v sredi mladega kraljeviča, med silnim ropotanjem bobnov, za glasnih glasov bojnih rogov in med vriskanjem, pri katerem so se tresla okna zidanih, okrašenih hiš.

"Tudi stric Valdemar še živi. Ubožec! — Poglej!"

Kraljica Dagmar je podala svojemu soprogu pergamentni zavitek.

"Kdo ti je to izročil?"

"Morska žena... Jitrenceva soproga, ki je že ozdravela!"

"Kaj storiš?"

"Prošnjo imam do tebe."

"Ti — prošnjo — ljuba moja soproga? Ukaži, in milijoni so pripravljeni, poslušati tvoje ukaze!"

"Dovoli, da spravim nesrečnega strica na najin dvor. Potem bode zmaga najpopolnejša."

Valdemar je nekaj trenutkov razmišljal.

"In kako misliš to storiti?"

"K njemu pojdem."

"Težave pota?"

"Bodo mi v radost."

"Preveč se žrtvuješ... preveč... Mogoče nisi niti vredni teh žrtev."

"Moja domovina morebiti tudi ni vredna take kraljice!"

Draguška mu je zaprla ustnice z vročim, iskrenim poljubom...

In že drugo jutro se je pripravljal na pot.

XVIII.

Bil je miren zimski dan.

Povsodi je bilo polno snega, reke so bile zamrznjene, samo po morju so se še prosto preganjali valovi. Nekaj dni je bilo že, kakor bi bili vetrovi v

sedmih gradovih zaprti.

Proti skalam med Roedby in Nystedom se je bližala cela vrsta bogato okrašenih sanij. Povsodi je bilo videti samo drage lisičje kože. Na prvih sanjih je bila kraljica sama. Kako lepo ji je pristojal kožušek s hermelinovim robom.

Brodniki in ribiči so hiteli pred koč, niti lastnim očesom niso verjeli, niso si upali bližje, kakor bi jim bile noge primrznile k snegu. Šele, ko jim je kraljica namignila, so prišli bližje. Toda bili so boječi, glave so imeli razkrite, čapke so držali v rokah.

"Povejte mi, dobri ljudje, kje je oni stari, ki je že več let tukaj med vami."

Kraljica je govorila z najprijaznejšim glasom.

Toda vprašati je morala drugič.

"Ne drzni se tja, gospa... morskna žena zahaja k njemu. Sam Bog ve, kak človek je to."

"Morske žene se ne bojim, dobri ljudje!"

"Da se ne bojiš morske žene? Se vsakdo se je je bal!"

Brodniki in ribiči so čudno zmajevali z glavami.

"Samo pot mi pokažite!"

"Če ne odkloniš moje ponudbe, svitla gospa?"

"Že naprej ti izrekam zahvalo, dobri mož!"

Kraljica je stopila s sanij in se napotila proti skalam.

Postaven brodnik, ves oblečen v jelenjo kožo, je korakal pred njo.

Njeno spremstvo je nepremično zrla za njo.

Nekateri so tudi napeli loke, da bi mogli takoj usmrtiti predrzneža, ki bi še mogoče drznil, storiti kraljici kaj žalega.

Za četrto ure jim je izginila kraljica izpred oči.

Kakih dvajset mož iz njene spremstva se je tudi napotilo med skalovje. Toda za kraljico so bili lahko brez skrbi.

POMAGA HITRO HRBTOBOLU

Tukaj je čist, moderni način olajšati naveden hrbtobol, Johnson's Back Plaster! Olajša bolečine, otrplost, nategjenost. — Vpliva prijetno! V vseh lekarnah. Zahtevajte Johnson & Johnson kakovost.

CLEVELAND ORCHESTRA

Vladimir Golschmann, dirigent.
SEVERANCE DVORANA
Čet. 6. dec. 8:30
Sob. 8. dec. 8:30
WILLIAM KAPPELL, piano
Cedar 7300

V BLAG SPOMIN
DRUGE OBLETNICE SMRTI
NAŠEGA LJUBLJENEGA IN
NIKDAR POZABLJENEGA
SOPROGA IN OČETA

Frank Majer

ki ga je Bog poklical k sebi dne 5. decembra 1943.

Dve leti v grobu že počiva, dragi soprog in ljubljeni oče, nam pa težko je pri srcu, ker te več med nami ni.

Nismo se te še pozabili, ni ga dneva ne noči, da ne bi bil v mislih ti, počivaj v miru, blaga duša in pri Bogu večno srečo uživaj.

Žalujoci ostali:

MARY MAJER, soproga;
FRANK, JOHN, EDWARD, sinovi;

MARY, ANNA, hčeri;
ROSALIJA in ANNA, sestre.

Euclid, O., 5. dec. 1945.

Piva je kolikor hočete!

Mi ga imamo vedno dovolj v zalogi za gostilne in tudi za privatne potrebe kot za ženitovanja, partije, trpinje, za javne dvorane in zasebne hiše.

V zalogi imamo pivo sledečih finih vrst:
GROSSVATER Najboljši ALE
iz Akrona, ki je kuhano iz posebnih studenčnice in ne iz navadne vode.
in pa
HALF-and-HALF

Za fino pivo pokličite HENDERSON 4629
DOUBLE EAGLE BOTTLING CO.
JOHN POTOKAR IN SINOVA, lastniki
6511-19 St. Clair Ave.

Prevzem gostilne

Vsem prijateljem in znancem naznanjamo, da sva prevzeli

VICTORY TAVERN

ki se nahaja na 513 E. 152. St., vogal Hale Ave.

Postregli vam bova z vinom, pivom in žganjem ter finim domačim prigrizkom.
Se toplo priporočava za obilen obisk.

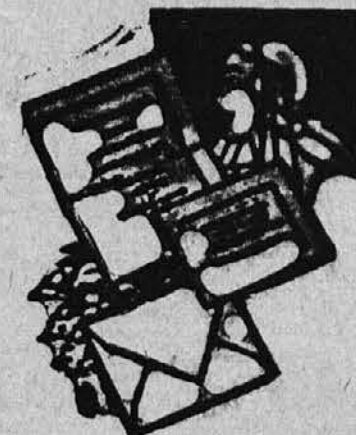
ALBINA (Opaskar) RICHTER in MARY C. SLAPAR

UČITE SE ANGLEŠČINE

iz Dr. Kernovega
ANGLEŠKO-SLOVENSKEGA BERILA
"ENGLISH-SLOVENE READER"
kateremu je znižana cena \$ 2.00
in stane samo:

Naročila sprejema

KNJIGARNA JOSEPH GRDINA
6113 St. Clair Ave. Cleveland, O.

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijska tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pridite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Ave. HENDERSON 0629

NOVICE... z vsega sveta

NOVICE... ki jih potrebujete

NOVICE... ki jih dobite še sveže

NOVICE... popolnoma nepristranske

NOVICE... kolikor mogoče originalne

NOVICE... ki so zanimive

vam vsak dan prinaša v hišo

AMERIŠKA DOMOVINA

Povejte to sosedu, ki še ni naročen nanjo